

Mimovládky žiadajú odložiť Kolíkovej návrhy zmien vo verejnom obstarávaní

Mimovládne organizácie zaslali ministerke spravodlivosti Márii Kolíkovej pripomienky k návrhu zákona o súdnej ochrane vo verejnom obstarávaní. Nadácia Zastavme korupciu, INEKO a Slovensko.Digital žiadajú o odklad zásadných zmien, a tiež o ich prepracovanie. Ak zákon prejde v navrhovanej podobe, obávajú sa oslabenia kontroly verejných súťaží a nárastu korupčných praktík.

V Bratislave 10.2.2021

Ministerstvo spravodlivosti pripravilo zásadnú reformu, ktorá má preniesť ochranu práv uchádzačov vo verejnom obstarávaní takmer výlučne na súdy. Podnety a sťažnosti už nemá riešiť ÚVO, nespokojní uchádzači sa majú obracať na správne súdy so žalobou. Dôvodom je podľa ministerstva okrem iného skutočnosť, že súčasný systém kontroly je zdĺhavý.

Podľa mimovládnych organizácií (MVO) návrh nevychádza z reálnych údajov a chýba mu analýza príčin problémov, ktoré chce riešiť. *“Ak väčšina obstarávaní končí v prijateľnom čase a práve eurofondové súťaže trvajú trikrát dlhšie, brzdu nie je zákon, ktorým sa riadia všetky obstarávania. Reformovať treba v prvom rade časovo náročný a neefektívny systém viacnásobnej kontroly obstarávania zákaziek financovaných z fondov EÚ,”* uviedol Ján Kovalčík z INEKO.

Nové pravidlá podľa MVO neprinesú zrýchlenie čerpania eurofondov, okrem iného preto, že nie je reálne, aby si súdy vybudovali potrebné odborné kapacity do termínu navrhovanej účinnosti. **Podľa MVO by malo ministerstvo zvážiť odloženie tejto zásadnej reformy a prednostne riešiť hlavné príčiny zdĺhavého obstarávania, špecifické pre eurofondové zákazky.**

Ak vláda a parlament navrhované zmeny schváli, oslabí sa tým kontrola zo strany MVO alebo opozície. Už nebudú môcť požiadať Úrad pre verejné obstarávanie, aby skontroloval podozrivé tendre. *“Práve verejnosť vo viacerých prípadoch dokázala poukázať na rozsiahle porušovanie predpisov a nehospodárnosť nakladania s verejnými prostriedkami, napríklad pri utajovaných zmluvách na Finančnej správe, ktoré aktuálne vyšetruje polícia,”* konštatoval Peter Kulich zo Slovensko.Digital. ÚVO tiež nebude môcť začať konanie ex offa, teda z vlastného podnetu.

Preto MVO navrhujú, aby sa ÚVO ponechala možnosť ex offo konania.

Návrh zákona nepočíta s tým, že žaloba neúspešného uchádzača bude mať za následok automatický odklad podpisu zmluvy. *“Uchádzač tým pádom nemá dostatočnú motiváciu brániť sa, keďže nemusí získať zmluvu, aj keby bol v práve,“* povedala Zuzana Petková z Nadácie Zastavme korupciu. Takýto stav je navyše podľa spolupracujúceho právnik Miroslava Cáka z advokátskej kancelárie AGM partners v rozpore s európskou smernicou, podľa ktorej majú členské štáty zabezpečiť, aby nástroje ochrany pôsobili preventívne proti ďalšiemu porušeniu záujmov uchádzača.

Preto MVO žiadajú, aby verejný obstarávateľ nemohol uzatvoriť zmluvu až do právoplatnosti rozsudku správneho súdu.

Mimovládne organizácie ešte pred zaslaním pripomienok rokovali s ministerkou Kolíkovou. Oceňujú, že vyjadrila ochotu ich návrhy posúdiť a pripomienkové konanie posunula do konca februára. Zároveň veria, že dialóg s ministerstvom bude pokračovať. Zákon o súdnej ochrane vo verejnom obstarávaní nadväzuje na novelu, ktorú pripravil vicepremiér pre legislatívu Štefan Hollý a MVO k nej zaslali hromadnú pripomienku. <https://transparency.sk/sk/pripomienka/>

Ján Kovalčík, INEKO

Peter Kulich, Slovensko.Digital

Zuzana Petková, Nadácia Zastavme korupciu